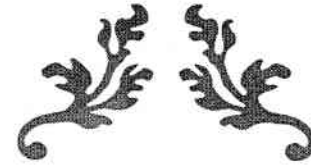

LBRIS

We know
books

JAMUNA

sau

Amintiri despre trecuta mea iubire viitoare

CUPRINS**Cap. I**

Unde se vădește că ceea ce este – este, iar ceea ce nu este – nu este

Cap. II

În care îl întâlnim pe Sfinția-Sa, schimonahul Paisie, cel-mult-nevoitor

Cap. III

În care se vădește precum că sculatul de dimineață spor aduce

Cap. IV

În care ajungem să îi cunoaștem îndeaproape pe tovarășii noștri de călătorie.

Poveste de la muntele Atonului

Cap V

Iubirea... e doar adaosul?

Cap VI*Iirini, din Bizanț***Cap. VII***Pasărea Phoenix***Cap VIII***Viața după Irina***Cap IX***În care intrăm în Lumea Misterioasă a Apelor Liniștite***Cap. X***În care îi cunoaștem pe Musashi-san și al său Zazen***Cap XI***Arta Războiului***Cap. XII***Pragul***Prefață**

Jamuna sau **Amintiri despre trecuta mea iubire viitoare** este un roman inițiativ construit din aventuri ce sfidează timpul și imaginația cititorilor. Cu o acțiune ce se desfășoară în mai multe planuri, lectura se transformă dintr-o călătorie în ținuturile autohtone într-una în meleaguri orientale pline de vrajă și amintiri... netrăite.

Roman atipic, cu incursiuni istorico-geografice excepționale, prezintă o serie de povestiri care evocă timpuri diferite într-un flux continuu, fără granițe de lectură și gândire. Autorul folosește *procedeele povestirii în ramă* tocmai pentru a evidenția relativitatea timpului și nemărginirea lumii.

Relația autorului cu timpul surprinde pe tot parcursul cărții. Relativitatea acestuia este foarte bine expusă încă de la început. Dovadă că timpul nu are nici început și nici sfârșit – „timpul se dilată și se comprimă cu o regularitate perfectă”, „demult tare poate într-o altă viață”, „în clipa aceea cât o mie de vieți”, „am pierdut sensul timpului, scufundându-mă în Timp”.

Scris la persoana întâi, romanul ne dezvăluie un drum inițiativ parcurs de eroul cărții care poate deveni oricând drumul cititorului. Cu o putere nemărginită de a transfera trăirile personajelor dintr-un plan temporal într-unul atemporal, autorul devine un Demiurg desăvârșit.

Capitolul I

*Unde se vădește că ceea ce este – este,
iar ceea ce nu este – nu este...*

Pe malul râului Jamuna, în asfințitul soarelui, m-am oprit și am privit lumea prin ochii tăi. Simțeam în tălpi căldura zilei ce sta să moară. Vântul îmi aducea în nări mirosul jertfelor rituale, miros de tămâie și flori, de mirodenii și apă.

Am știut atunci că lumea este irepetabilă, în fiecare clipă ce trece prin fața mea.

Am știut că tot ceea ce naște își găsește, firesc, un sfârșit.

Am știut că te-am privit cu mii de vieți în urmă, că te voi privi peste alte câteva mii de vieți. Pe tine, dintre atâtea, doar pe tine...

Am știut... și nu m-a durut.

Pentru că veacul e în clipă, ascuns.

Pentru că nimic din ceea ce ai nu e al tău, pentru că nimic din ceea ce ai pierdut nu ai avut vreodată...

M-a aprins soarele; am stat, poate, mai bine de o noapte și o zi, nemișcat. Jamuna se uită curioasă la mine, coborînd, mereu, spre ocean. Se întreabă, poate,

ce caută un *saddhu*¹ în mijlocul zilei, pe malul râului... Locul lui e la poalele Himalayei, în mijlocul celorlalți de o seamă cu el, ieșind din chilie doar o dată pe zi să își ia bolul cu orez.

Dar eu nu mai sunt un *saddhu*. E adevărat că, odată, demult, am fost unul dintre *saddhu*'și; că odată, demult, am pornit în căutarea Adevărului...

Dar asta s-a întâmplat demult, demult tare; poate într-o altă viață...

1. Saddhu – ascet religios, sfânt în hinduism și jainism.

Capitolul II

În care îl întâlnim pe Sfinția-Sa, schimonahul Paisie, cel-mult-nevoitor.

Am plecat, demult, demult tare, din Moldova, o țară mică și îndepărtată, pitită undeva la marginea Împărăției Turcului. Îmi amintesc de ziua în care i-am spus tătâne-miu că voiesc a pleca, să mă fac soldat în oastea Imperiului Britanic, în India cea îndepărtată și pfantasmagorică.

Cum a fost... parcă mă văd în ceardacul casei buneilor, la Hărpășești.

La noi, trecuseră sărbătorile Nașterii Domnului, iar firea toată dormita sub o căciulă alb-albăstruie, întinsă de la vânturile Nistrului până în cețurile Ceahlăului. Singurele ființe vii, în astă mare încremenită, înghețată, erau doar fumurile albăstriei ce se ridicau din hogeaguri. În țara mea ninge mult. În țara mea nu sunt elefanți, nici cămile, iar oamenii cu pielea neagră nu prea ne calcă pragul, dat fiind că iarna se întinde uneori și 8 luni dintr-un an. Ce să facă oamenii cu pielea neagră în ăst puhoi de zăpadă???

Mama a plâns. Asta știe ea să facă. Înțelegerea lumii ajunge împuținată la ea și se filtrează prin inimă, nu prin minte. Tata a răcnit, s-a supărat, dar la urmă a coborât resemnat, din rastel, pușca lui englezească cea cu două țevi, adusă anul trecut de la Paris de frate-su, conu' Iordache, aruncându-mi-o în brațe.

Conu' Iordache... hmmm – mare figură; lumea zice că îi semăn. De pe la douăzeci de ani, de când a rămas singur pe lume, se tot chinuie să pape averea părinților, mari moșieri de prin părțile Neamțului, boieri grei (și la cântar, și la parale) cu vii și păduri, livezi și iazuri, ogoare și prisăci. Trecut acum de 55 de ani, se ține încă tare, iarna petrecându-și-o la Paris, între țittoarele sale țigănci și demoazelele Champs Elyséesului; vara lăncezind la poalele Ceahlăului, între daraveri și chiolhanuri. Conu' Iordache a prins și zavera lui Tudor din Vladimiri, dar și emulația tinerei boierimi de la '48, lăsându-și ani din viață și într-o parte, și în cealaltă. E, cum s-ar zice, om trecut prin viață, are pielea tăbăcită, obișnuit fiind și cu cearceafurile de mătase ale bunicii, și cu pătura aspră de cetină, din popasurile vremelnice ale unor vremi frumoase și bune. El mi-a insuflat dorul de ducă, el mi-a înșirat în față, ca pe niște mărgele, toate frumusețile Indiei; singura lui dorință neîmplinită fiind aceea a unei lungi călătorii în țara maharajahilor și a lui Por Împărat. Prin el am cunoscut India, astă pătură multicoloră cu o mie de petice, fieștecare în culori diferite, fieștecare având aroma lor aparte, inconfundabilă; prin el am cunoscut neamuri o mie, ce s-au perindat pe semi-continentul scăldat de oceanul cald al Indiei, neamuri cu pielea neagră, măslinie, galbenă, albă, neamuri cu ochi holbați sau mijiiți, albaștri ca oceanul în grotile Ceylonului sau negri ca piperul de Malabar; neamuri atât de diferite, dar unite în fapt de o aceeași sete – bogățiile Indiei. Conu' Iordache mi-a pus în mână primele cărți despre India. Apăi și cum nu mi-ar fi pus, că doar vorba lui a mai prețuită era:

„Nu există alta mai frumoasă și mai de folos

omului zăbavă, decât cetitul cărților...”.

Amândoi am zburat în șaua cailor alături de falangele Machidonului, am luptat umăr la umăr în Persia cu nesfârșitele armii vărsate de satrapiile lui Darius al lui Astarpe, am bătut în goană nebună căile Bactrianei în urmărirea aceluiași mare împărat, ne-am rătăcit pe cărările muntoase ale Sogdianei, ne-am revoltat fără folos când, cu brațele sleite de purtatul sabiei, am aflat că trebuie să ne măsurăm puterile și cu Por Maharajah, cel cu o mie de elefanți; dar până la urmă am tăcut, ne-am împlinit destinul și am călcat pământul Indiei – amândoi, din cerdacul conacului bătrânesc din Hărpășești. Ăst` refugiu aveam, când voiam să scăpăm de tătâne-miu, care nu vedea cu ochi buni poveștile acestea despre împărați și oștiri demult trecute în țărână: conacul bunecilor, al bătrânilor din Hărpășești – cetățuie zdravănă, ridicată din piatră și bârne de stejar groase cât 4 bărbați în putere, sumețită și inexpugnabilă între pădurile ce o înconjura; o cetățuie a poveștilor despre împărați și magi, despre ghițuiala maharajahilor și sărăcia de la sine impusă a sfinților hinduși, despre grozava risipă a bogaților zilei și încrâncenata austeritate a șamanilor Tibetului. Acolo ne-am încântat, unul copilăria, celălalt zilele târzii ale maturității. Acolo a început ceea ce nu ar fi trebuit să se sfârșească vreodată...

E aproape de revărsatul zorilor și nu pot închi-
de un ochi. Tihna s-a materializat, luând forma unui
greiere ce își zuruie, la intervale regulate, singurul cântec
din *repertoire*. Pe fereastră îmi intră, încercându-se

a mă dezmierda pe frunte, Mâna-Maicii Domnului, floarea mea preferată, cu parfumul ei suav, indescrisibil. Timpul se dilată și se comprimă cu o regularitate perfectă, în ritmul unei vibrații imperceptibile. Simt zorile. Simt plecarea și totuși nu mă pot urni din loc. Sunt ca un înotător în apele repezi ale Bistriței, ce trebuie să se avânte dincolo de punctul din care nu mai există cale de întoarcere; îmi cântăresc forțele și îmi drămăluiesc gândurile. Ce fac? Plec... sau rămân... nici eu nu știu. Mi-am strâns o singură bocceluță, plină cu rufărie, am zvârlit în ea icusarii turcești, din aur, de la buna Catinca, două „Bilete Hypothecare Dece lei”² (din acelea emise de onor Ministrul de Finanțe al Principatelor Române pentru a ușura efortul Răzbelului de Neatârnare de la 1877), primite în sărbători, dar și două ruginituri de dinari (dădaca mea i-a scos din salbă și mi i-a băgat în sân, zicându-mi repezit: ia-i, maică, ia-i, din aur sunt... din aur), pe care încă se mai pot distinge buchile elinești

„KOΣON”³. Mai am pușca tătâne-meu, un Remington – Lee cum puține poți găsi în Principate, scrisoarea de descânțece (pentru nacazuri di celea cu ochi și cu sprâncene) și irul pentru tăietură de fier, primite tot de la dădaca mea; dar și ceaslovul primit de la părintele Paisie.

Părintele meu...

Cu vreo două zile în urmă, într-un asfințit de iulie, ce scâldea totul într-un roșu neverosimil, mi-

2. „Bilete Ipotecare de Zece Lei”, în limba română vorbită a sec. XIX.

3. *Coson – monedă dacică atribuită de unii istorici regelui dac Coson (sau Cotiso), sfârșitul mileniului I, înainte de Hristos.

am aburcat samarele pe Trepăduș, mânzocul meu pursânge arab dăruit de conu’ Iordache, mi-am aruncat sâneara în spate și am pornit-o, cale de 5 ore bune, în creierii munților, la Sihla Neamțulu’, să îl caut, după rânduială, pe părintele Paisie, cunoscut pe la noi ca maaare spovăduitor și nevoitor-întru-cele-sfinte. Sfinția sa, ascuns într-o grotă periculos cocoțată deasupra chiliilor puține și sărace de la Sihla, nu primește mai pe nimeni, în parte datorită greutății deosebite a drumului spre sihăstria sa, în parte datorită unui canon de muțenie pe care nu îl rupe decât de două ori pe an, la sfintele sărbători ale Nașterii și Învierii. Nevoile sale se alcătuiesc din puține lucruri – câteva merinde sărace ce îi leapădă periodic frații de jos, din Sihla, fructe culese de prin tufișurile muntelui și bureți zemoși, crescuți la umbra mucedă a pinilor și brazilor. Prinsul-am într-o astfel de tăcere, ce-i drept, dar mi-am luat, totuși, catrafusele ș-am pornit a bate drumul de munte, pe picioarele subțiri și nervoase ale lui Trepăduș. Nu mi-e urât singur, pentru că am așa un obicei, frate, de vorbesc cu animalele, când sunt singur, gândindu-mă că și ele, în puțina lor înțelegere, s-or încerca a-mi vorbi în limba lor... mie, păcătosului...

Am ajuns în mijlocul nopții la cărarea îngustă, ce abia se deslușește între brazii înalți ca niște catarge - frați vorbitori ai Părintelui meu. Căci, adevăr grăiesc, mai mult șușotesc brazii cei falnici, decât scapă vorbe dintre buzele strânse ale schivnicului. Cărruia asta nu o știe oricine, iar cel de a cunoscut-o o dată, nu o mai găsește de va voii să vină și a doua oară. Este, aceasta, o taină mare, pe care nu a știut-o nimeni despica, încă. Mie mi-a desfăcut-o (pe când eram cât un cățel fără ochi, cărat în desaga măgarului mănăstirii) fratele Pa-

homie, bucătarul schitului, cel care se îngrijește, când își mai aduce și el aminte și îi îngăduie trebile cele multe, să îi ducă puține și sărace merinde, nevoitorului... Cumva, s-a întâmplat că taina a rămas înțepenită în mintea mea crudă de copil.

După vreo patru ceasuri de mers neîntrerupt, când tocmai ce răsărea luna plină, ajunsei la capătul drumului.

- Sărutăm dreapta, părinte, blagoslovește pe Alecuț, păcătosul. Iacătă-mă-s.

- ...

- Părinte Paisie, acasă ești?

Abia ce slobozii întrebarea că îmi și dădai seama de prostia ei. Schimonahul nu pleacă nicăieri, sunt doar vreo douăzeci și cinci de ani de când nu și-a mai părăsit sihăstria. Rămăsei în prag preț de-o mică de ceas, să îmi obișnuiesc ochii cu întunericul deplin și așteptai să văd de îmi dă părintele vreun semn. La un răstimp, mi se năzărira ochii acestuia, în întunericul desăvârșit ce închidea peștera. Mă priveau țintă, de parcă eu aș fi fost, de demult tare, ținta gândurilor sale. Acu, de, să nu zic, de mic am fost obișnuit cu întunericul și pustiul pădurilor din munții noștri, iar la doisprezece ani chiar am împușcat primul meu mistreț (chit că pe șira spinării mi se rostogoleau reci broboane de sudoare înghețată), dar când am văzut ochii ceia, așa, spânzurați în aer, fără nicio formă care să îi cuprindă și susțină, mi s-au tăiat picioarele. Gânduri ciudate încep a zbura haotic prin nobila-mi țeastă, precum liliicii în peșteră: o fi urs, că prea se uită cu foc la mine, sau o fi plecat părintele pe ceea lume, tăcut, cum îi e obiceiul, și s-or fi aciuat lupii în schimnicia lui???

Nu văd nicio mișcare în capătul unde bănuia a

fi părintele, însă simt macatul⁴ poposind la picioarele mele. Taci că-i bun, e singurul „divan” din „iatac” și nu știu de ce îl ține sfinția sa, că de învelit nu am văzut să se folosească vrodată de el; atâta doar, că în lipsa divanelor sau a altor drăcii nefolositoare ce umplu casele boierilor noștri, macatul ăst năcăjât ajută puținii călători ce se învrednicesc să îi calce pragul, să-și odihnească ciolanele o țără.

Stau și mă chitesc în capul meu, că adicătelea de ce oi fi venit eu până aici... Sărbătoarea Paștelui abia a trecut și știu că până la sfintele sărbători ale Crăciunului nu mai scoate părintele o vorbă măcar, așa că la sfaturi nu prea am a mă aștepta de la el. Și, totuși, m-a tras ața încoace.

„Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Sfântul duh – Treime Sfântă, slavă Ție”. Atâtea vorbe a slobozit părintele meu și mi-a făcut semn înspre ceaslovul îngălbenit de vremuri, picurat cu ceară, ciorsăit și cu paginile ce stau să se călătorească; că adică să îl iau cu mine. Am ezitat, năucit de încălcarea canonului pe care sfinția-sa îl ține negreșit, de atâta amar de vreme.

Atât! Și e mai mult decât mult, dacă vine de la sfinția sa. Nu putui însă să nu slobod o altă întrebare, de la înălțimea celor șaptesprezece ani ai mei:

- Părinte Paisie, ce se însemnează tăcerea asta a matală? Că nu mi-ai spus vrodată, nici măcar în rarele dăți când nu aveai canon.

- Să taci, atunci când toți ceilalți vorbesc. Și să vorbești, atunci când toți ceilalți tac...

Nu am înțeles, da' am făcut „haha”, că adicătelea

4. Macat: arhaism provenit din turcescul makat – cuvertură de lână sau bumbac.

a pătruns înțelepciune cu ghiotura la împodobita mea căpățână, doar ca să nu rămân rușinat în fața duhovnicului meu. Avea să răzbată mai târziu la înțelegerea-mi adâncă și pătrunzătoarea înțelepciune a acestor sărace, neîmpodobite, cuvinte...

Nu îi mai văd ochii strălucind în întuneric. Acum știu ce va să se-ntâmples. De când eram un mucos de-o șchioapă, îmi plăcea să stau cu sfinția sa, uneori chiar și câte opt-nouă ceasuri, când intra în starea aceasta.

Știam doar că nu trebuie să fac nicio mișcare și totuși rămâneam acolo, atunci când închidea ochii și pleca undeva departe, undeva unde mintea mea crudă de copil nu pătrundea cu înțelegerea, dar intuia în chip desăvârșit cu inocența... Rămâneam pe-atunci lângă el, iar sfinția sa nu mă alunga, mă lăsa să vorbesc în mintea mea cu brazii, cu norii, cu găzele care veneau și se așezau pe mâna mea mică și arsă de soare, cu cumătra vulpe ce trecea peste cărare cu coada între picioare și cu o aruncătură de ochi piezișă înspre laturile poienii și, în sfârșit, cu ultimele raze ale asfințitului, ce îi dădeau de știre nevoitorului că a căzut seara și, odată cu ea, a venit vremea să dea nevolnicului trup istovit de posturi și rugăciuni, puțina merinde trupească fără de care sufletul, ca un abur ușor și străveziu, demult s-ar fi ridicat la Domnul...

Știu că nu mai am nimic de așteptat de la el. Cu toate astea, mi-e inima grea, nu mă pot hotărî să mă ridic și mă îneacă plânsul. Nu știu dacă l-oi mai prinde în viață pe părintele, când și dacă mă voi întoarce. Mă holbez cu ochii mei de buratic înspre capătul peșterii, acolo unde îi bănuie făptura mărunță și puțină, susținută însă de o voință mai tare decât stânca neagră a munte-

lui. Mă întreb dacă voi mai fi în gândurile sale, după ce plec. Știu că ar fi vrut să rămân în Poiana Toacii, în chilia lui, să îi duc mai departe crucea; că așa îmi spunea cât eram mic și mă agățam de sutana lui, în rarele zile în care plecam la cules de zmeură și hribi și își îngăduia să lepede lumii (adicăteala mie) o samă de vorbe: „Alecățule, asta e moștenirea ta de la moșu' putregaiu' Paisie – o bortă în chiatră și 8 brazii. Să nu o lași și să nu o uiți niciodată... ”.